

Narrativa

Escola mallorquina

MIQUEL ANGLARILL

Emili Manzano ens mostra la Mallorca de la infantesa i el París de la joventut

Xavier Pla

Hi ha una Escola Mallorquina reconeguda en els manuals d'història de la literatura catalana. És aquella que, per reacció al Modernisme, seguint els passos dels grans Miquel Costa i Llobera i Joan Alcover, van encapçalar sobretot escriptors com Llorenç Riber i Maria Antònia Salvà. Encara que es pot considerar com una adaptació del Noucentisme, en la literatura d'aquest grup d'escriptors i traductors mallorquins sobresurten uns temes que ja existien abans en la pròpia tradició i que han continuat després, fins als autors dels nostres dies. És una barreja de paisatgisme mediterrani i d'idealització clàssica que també beu de les rondalles populars, amb una predilecció pel món rural, per la seva flora i fauna, i pel mar, tot expressat amb una gran intensitat verbal, amb una depuració lingüística i una riquesa estilística que busquen sempre la màxima expressivitat. El resultat sol ser una prosa poètica, subjectiva i espontània, carac-

teritzada pel seu tipisme colorista. Des d'un altre nom de referència, Salvador Galmés, aquest model de prosa ha donat les millors pàgines de Blai Bonet, els fragments més intensos de Biel Mesquida, els relats més abarrocats de Baltasar Porcel. Amb tot el respecte, però, potser avui les preguntes serien: ¿no hi ha el perill d'haver acabat creant un tòpic? ¿Encara avui es pot fer perviure el mite de l'escriptor mallorquí sensual i plàstic? ¿Tots els escriptors mallorquins han d'escriure així?

Emili Manzano (Ciutat de Mallorca, 1964), a qui sempre s'haurà de reco-

nèixer la dedicació a la divulgació de la literatura des dels programes de televisió que ha presentat i presenta, va publicar l'any 2006, a la revista *L'Avenç*, unes proses autobiogràfiques que ara s'han recollit, revisades, amb el títol *Pinyols d'aubercoc*. Es tracta d'una intensa evocació autobiogràfica dels anys d'infantesa i formació, una mena d'educació sentimental ambientada en una illa de Mallorca descrita com un paradís perdut, idealitzada a la manera de Llorenç Riber a *La minyonia d'un infant orat*, recentment reeditada. La bella analogia de l'escriptura amb els pinyols d'albercoc, fets de material primigeni i humil, amb els quals els nens confegien xiuletets, guia tot el llibre amb el propòsit de fer reviure el mite d'un narrador que constantment es pregunta: "¿Com recordaré tot això quan ja no ho tenguí? ¿No és ver que la nostàlgia del present encara fa més mal que la nostàlgia del passat?".

Amb perseverança, robant hores a la son, Manzano proposa un relat d'iniciació personal, melangiós i fragmentari, convençut que "Els verita-

Amb tensió, l'autor vol oferir al lector "una prosa clara i endreçada"

Pinyols d'aubercoc

Emili Manzano
L'Avenç
Barcelona, 2007
Preu: 17 euros
Pàgines: 126

■ Amb un relat d'iniciació personal, melangiós i fragmentari, Emili Manzano evoca els seus anys d'infantesa i de formació amb una llengua excessivament dialectalitzada

ders paradisos són individuals". Les figures enormes dels padrins de les famílies serveixen per enllaçar les tres parts. El "conco Macià", per exemple, és qui "m'ensenyà a mirar la Serra, i a dir pel seu nom cada serralada, cada puig, cada penyal, cada turó i cada cuculla". El minyó viu en un món pletòric i exuberant, on tothom beu aigua fresca del pou, llesca pa moreno i menja, directament de la terra, cebes, alls i pebrots, amb oli i vinagre... És un món ple de diminutius, on els tomàquets són "pomes d'or" i el narrador s'extasia davant dels mots "betzol, bàmbol, capsigrany, tros de suro, cocarroí". Ja més gran, les anades a la platja, la cerca de llibres a Ciutat i els primers mals d'amor distorsionen però no esborren del tot aquest món idíl·lic i una mica tòpic: "Treballar la terra és conversar amb els morts, com llegir els clàssics". Al final, el jove estudiant es troba desvagat a París. Audaç i impacient, protagonitza el fragment més interessant del llibre, que es fa curt. Matriculat a la facultat, prefereix la vida de cafè. Amb un llibre a les mans, repeteix uns versos de Joseph Roth, mira passar les noies i es converteix en un "esnoh sentimental".

Hí ha molta tensió en aquest llibre. Una tensió que prové d'una veu narrativa que vol oferir al lector una "prosa clara i endreçada" però que, segons les seves paraules, obté només "revinclades, esperonejades, filagarses i esguerros; un garbuix de paraules nervioses". L'opció lingüística és molt discutible. L'aposta excessivament dialectalitzada no seria gaire ben acceptada a algú provinent de Saidí, Nils, Cadaqués o Alcoi, i molt menys en un autor de la literatura espanyola o francesa. Més preocupant és l'argument de reivindicació ultralocal: "Visc en tres llengües però moriré en dialecte". Això no té res a veure amb un Josep Pla ni, per descomptat, amb un Marcel Proust, invocat en el pròleg. No queda clar si avui poden ser vigents els arguments de vinculació local, hereus del Romanticisme. Segons aquesta concepció, la llengua catalana només serviria per parlar de coses locals i tangibles, com escorxar un conill o escoltar la veu sàvia d'un mestre d'aixa. Seria una llengua que remetriria només a un món extingit, rural, premodern, una llengua per fer reviure la "presència estimada dels morts". És molt significativa que el protagonista passi de la Mallorca rural al París més frívol i luxós. Barcelona, anunciada, ha desaparegut.*

1 2 3 4 5

Valoració

- 1 Dolent
- 2 Regular
- 3 Bo
- 4 Molt bo
- 5 Excel·lent